

Arbo in kantoren is meer dan een goede bureaustoel

In het vorige nummer van AGORA werd ingegaan op nieuwe concepten voor de inrichting van kantoren. Een aspect hiervan bleef echter onderbelicht: de inrichting van de werkplek. Bedrijven besteden steeds meer aandacht aan de arbeidsomstandigheden op kantoor.

BARBARA BÖKE*

De invoering van de nieuwe Arbo-wet in 1980 en van de Wet Terugdringing Ziekteverzuim in 1994 deden bedrijven inzien dat investeren in arbo ook iets kan opleveren: tevreden werknemers, minder uitval en soms zelfs een hogere produktiviteit. Bij de inrichting van kantoren speelt een groot aantal aspecten een rol, die te zamen de kwaliteit van het werken bepalen. De belangrijkste bedoeling van de arbowetgeving op de inrichting van kantoren is dat bedrijven gaan voldoen aan wettelijke normen en richtlijnen. Te denken valt aan normen met betrekking tot het meubilair, de benodigde oppervlakte per werknemer of de opstelling van beeldschermen. De arbeidsinspectie ziet in principe toe op de naleving.

KLACHTEN

Het Besluit Beeldschermwerk (1993) stelt dat de inrichting van de werkplek moet voldoen aan bepaalde voorschriften en moet zijn afgestemd op de taak van de gebruiker. Het Besluit Beeldschermwerk is tot stand gekomen toen bleek dat werknemers die meerdere uren per dag met een beeldscherm werkten relatief veel lichamelijke klachten hadden, met name van de ogen, nek, schouders en onderrug. Deze klachten hingen voor een groot deel samen met de duur van het werk en de inrichting van de werkplek. Naast de beperking die gesteld wordt aan de duur van het werk, dat wil zeggen maximaal zes uur per dag, kent het Besluit Beeldschermwerk richtlijnen voor de inrichting van de werkplek. Zo moet het beeldscherm evenwijdig aan het raam staan en recht voor de gebruiker. De afstand tot de ogen moet circa vijftig centimeter bedragen. Stabiliteit en verstelbaarheid zijn de belangrijkste eisen die gesteld worden aan de bureaustoel. Bij een goede

Sommige werkplekken zijn verre van ideaal. Foto: Eddy Bleeker

bureaustoel is zowel de hoogte van de zitting als de hoogte en hellingshoek van de zitting verstelbaar. Daarnaast moet een bureaustoel korte, in hoogte verstelbare armsteunen hebben. Ook de werkomgeving dient te zijn aangepast aan het werken met beeldschermen. Een belangrijk aspect hierbij is het vermijden van verblinding en hinderlijke spiegeling op het beeldscherm, bijvoorbeeld met behulp van zonwering. Kunstmatige verlichting moet zodanig zijn aangebracht dat de informatie op het beeldscherm goed te lezen blijft. In de praktijk betekent dit dat de TL-balken voorzien moeten zijn van roosters. Deze beperken de hoek waaronder het licht schijnt. Ook indirecte verlichting kan een middel zijn om verblinding en spiegeling te voorkomen.

WERKPLEKINRICHTING

De inrichting van veel kantoren voldoet (nog) niet aan de voorschriften. Het bewerkstelligen van verbeteringen is in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de werkgever. De werkgever moet ervoor zorgen dat de inrichting van de werkplek en de voorzieningen voldoen aan de eisen. Ook moet de werkgever de medewerkers over de geldende regelingen informeren. Alvorens een kantoor en de werkplekken in te richten, is het zinvol om het ontwerp door een arbo-deskundige te laten toetsen aan normen en richtlijnen in relatie tot de uit te voeren taken. Een arbo-dienst heeft hiervoor meerdere

deskundigen in dienst, waaronder een veiligheidskundige, een arbeidshygiënist, een arbeids- en organisatiedeskundige en liefst ook een ergonoom. Bij de verhuizing van een afdeling van Rijkswaterstaat naar een nieuw pand is door deskundigen van de arbodienst een advies gegeven over de huidige voorzieningen en de noodzakelijke toekomstige voorzieningen. Daarnaast is aan de medewerkers voorlichting gegeven over de meest optimale inrichting van de werkplek. Het advies heeft geleid tot een toegenomen arbobewustzijn bij management en medewerkers. Met behulp van de verstrekte informatie hebben de medewerkers hun kantoor kunnen inrichten volgens de richtlijnen. Er werden onder meer extra zonwerende voorzieningen aangebracht en er kwamen speciale stoelen voor lange medewerkers.

In praktijk blijkt dat het verbeteren van de arbeidsomstandigheden in kantoren zich in eerste instantie meestal richt op de fysieke aspecten van de werkomgeving. Het verbeteren van de arbeidsomstandigheden dient zich echter op meer te richten: ook het optimaliseren van het welzijn van de werknemers is van groot belang. Aspecten als werksfeer, stijl van leidinggeven, werkdruk en de inhoud van het werk spelen hierbij een rol. Alleen een integrale aanpak van arbeidsomstandigheden kan leiden tot een optimaal resultaat.

*Drs. B. Böke is als ergonoom werkzaam bij Arbo Groep Holland/GAK.